

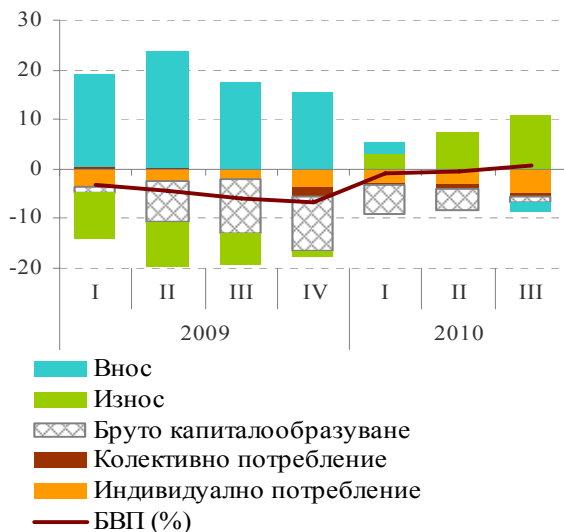
Обзор на макроикономическото състояние и политики

- **БВП отбеляза положителен растеж през последните две тримесечия, воден от силния ръст в износа.** Производителността на труда продължи да се покачва и през третото тримесечие на 2010г. и по този начин допринесе за спада в реалните разходи за труд на единица продукция през третото тримесечие.
- **Състоянието на външния сектор значително се подобри** и текущата сметка отбеляза излишък за първите десет месеца.
- **Валутният борд остава стабилен и се ползва с широко политическо доверие.** Въпреки пониските входящ поток от капитали по финансовата сметка, индикаторите за покритие на паричната база, вноса и краткосрочните външни задължения с международни резерви останаха на добри равнища.
- **Банковата система е стабилна, като реализира нетна печалба, въпреки нарастването на лошите и реструктурираните кредити.** Банките поддържат адекватна ликвидна позиция и капитализация над изискуемите равнища. Българската банкова система е една от най-консервативните в ЕС по отношение на банковия надзор.
- **България следва разумна и последователна фискална политика.** Очаква се дефицитът по консолидирания бюджет да възлезе на 3.8% БВП в края на 2010 г., като правителството декларира решимост да понижи фискалния дефицит под 3% през 2011г. в изпълнение на критериите заложи в Пакта за стабилност и развитие (според прогнозите дефицитът ще възлезе на 2.5% от БВП). Положителните очаквания и оценки изразени от рейтинговите агенции потвърждават установеното международно възприемане за стабилност на българските публични финанси.
- **Продължава осъществяваната от края на 2009г. фискална консолидация, както на приходите, така и на разходите:**
 - **По отношение на приходите** – въведени са мерки за подобряване на събираемостта. Полагат се големи усилия за затягане на граничния контрол чрез засилване на данъчните и митнически проверки, борба с данъчните и митнически измами, както и избягването на данъци и/или незаконното им възстановяване, полагат се усилия за събиране на просрочени публични плащания и др. За да се постигнат заложените цели, правителството започна реформа в националната приходна администрация.
 - **По отношение на разходите** – през 2010 г. бяха осъществени до 20% съкращения на разходите на годишна база в министерствата, агенциите на пряко подчинение и някои автономни бюджети и до 15% ограничения в трансферите към общините. В средносрочен план тези промени ще доведат до намаление на разходната база и пониски тавани на разходите. Предвижда се разходите за заплати и пенсии да се запазят на нивата от 2009г.
- След 1 януари 2011г. **България ще е страната с най-ниска данъчна тежест в ЕС.** През следващата година ще бъде увеличена единствено осигурителната вноска с 1.8 п.п. с цел осигуряване на стабилност в пенсионната система в средно- и дългосрочен хоризонт. Нетният резултат от намалението на вноската през 2010 г. с 2 п.п. и предвиденото увеличение през 2011. се равнява на 0.2 п.п. понижение спрямо нивата от 2009г.
- **Структурните реформи и добрата фискална дисциплина** са приоритети в политиката на правителството. Провежда се целенасочена политика за ускоряването на реформите в администрацията, здравеопазването и пенсионната система
- **Правителството прилага разходна политика насочена към засилване на икономическия растеж.** Осигуряването на максимално усвояване на европейските фондове е основна задача на кабинета, като се съблюдава принципът за допълняемост.
- **Нивото на заложения за 2011 г. държавен дълг е сред най-ниските в ЕС** (трето място след Естония и Люксембург).

Текущо икономическо развитие

- През трето тримесечие **БВП** нарасна с 0.7% спрямо предходното, след като отбеляза ръст от 0.5% през април-юни. Така общият спад на БВП на годишна база за януари-септември се ограничи до 0.2% (изчислен със сезонно изгладени данни). Подобренито се дължи основно на положителната динамика в износа на стоки и услуги и забавянето в спада на инвестициите. Свиването на инвестиционната активност се забави до 4.9% през третото тримесечие и възлезе на 10% за деветте месеца от началото на годината.

Принос в растежа на БВП
(п.п., на годишна база)

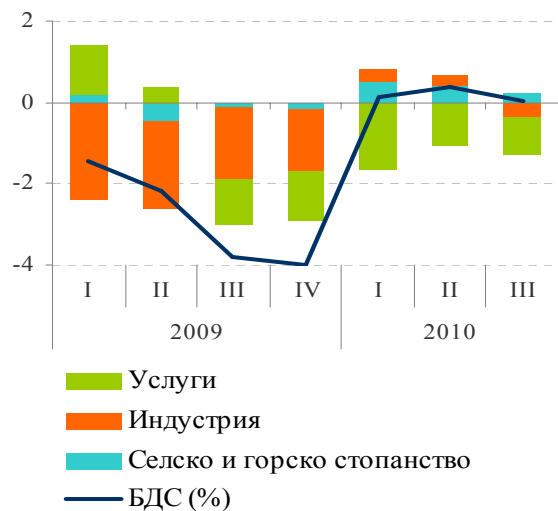
Източник: НСИ, МФ

- Темпът на нарастване на износа се засили от началото на годината и натрупаният ръст за януари-септември спрямо същия период на 2009г. възлезе на 12.2%. Възстановяването на вноса е все още слабо, нараствайки с едва 0.2% през януари-септември, поради спада на вътрешното търсене. Домакинствата продължиха да ограничават разходите си, което намали частното потребление през януари-септември с

5%. Публичното потребление също имаше отрицателен принос за промяната в БВП.

- Брутната добавена стойност** остана практически непроменена през първите девет месеца на 2010г. Положителният принос на индустрията беше компенсиран от спада в услугите. Последните се свиха с 1.8% за януари-септември и 1.4% през третото тримесечие на годишна база. Заради спада от 11.8% в строителния сектор, промишлеността също отбеляза понижение през трето тримесечие в рамките на 1.4%. Преработващата промишленост и селското стопанство отбелязват положително развитие от началото на годината и достигнаха съответно 1.4% и 5% ръст до септември.

Принос в растежа на БДС
(п.п., на годишна база)

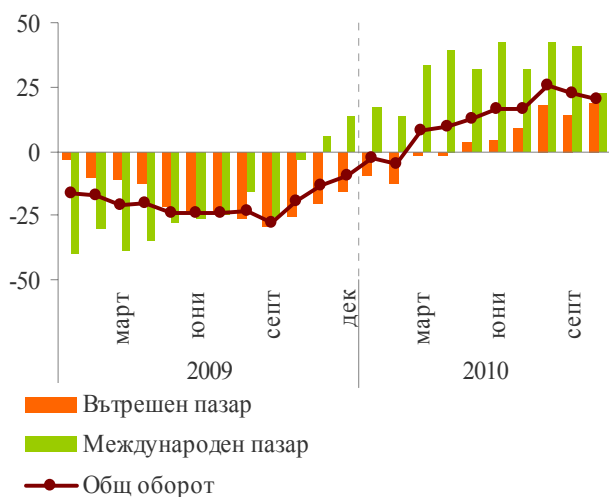

Източник: НСИ, МФ

- През октомври **оборотът в промишлеността** отбеляза 20% растеж на годишна база, подкрепен от увеличението в продажбите на вътрешния и доброто представяне на международния пазар.

- **Индустриалното производство** също се повиши с 2.8%, като основен принос за това имаха стоките за междинно потребление.

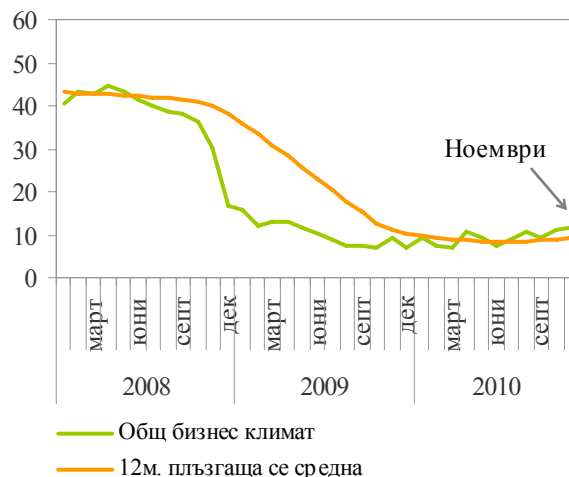
Изменение в оборота в индустрията (% , на годишна база)

Източник: НСИ

- **Оборотът в търговията на дребно** намаля с 5%. Спадът на активността в **строителния сектор** продължи, но със забавен темп, като достигна понижение от 11.7% на годишна база.
- **Бизнес климатът в страната** се повиши с 0.3 пункта през ноември, като оценката за текущата икономическа ситуация бе положителна във всички сектори с изключение на услугите, при които очакванията за търсенето се влошават.
- Очакванията за бъдещото икономическо състояние са оптимистични единствено в промишлеността, докато мениджърите в останалите сектори остават по-умерени в оценката си за бизнес ситуацията през следващите 6 месеца.

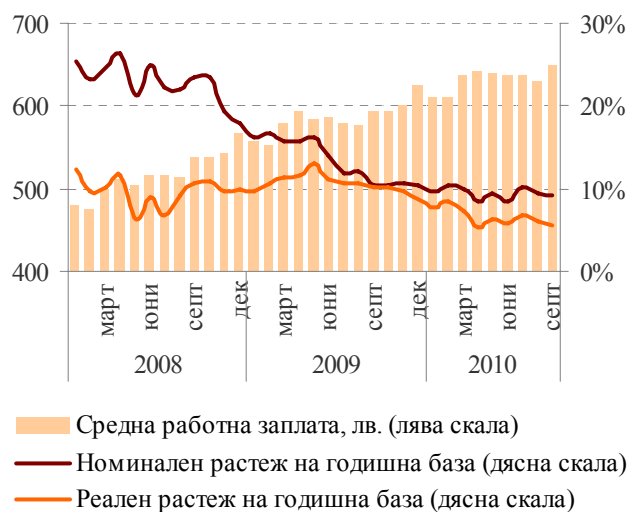
Бизнес климат (баланс на мненията)

Източник: НСИ, МФ

- **Спадът на заетостта** на годишна база се забави през третото тримесечие, но остана сравнително висок - 5.4%. Наблюдаваното през последните две тримесечия оживление на трудовия пазар бе свързано основно с нарасналата активност на дейности със сезонен характер. Нивото на **безработица** се понижи за осми пореден месец и през октомври достигна 8.9%. Последните развития на показателя бяха силно повлияни от програмите за субсидирана заетост.

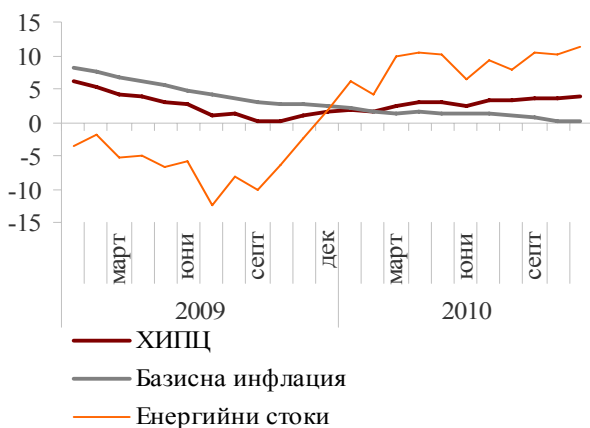
Средна работна заплата

Източник: НСИ

- **Средната работна заплата** през третото тримесечие се увеличи с 9.4% на годишна база, като отбеляза известно ускорение в сравнение с предходното тримесечие, свързано с нарасналата производителност на труда и наблюдаваното оживление в стопанската активност.
- **Потребителските цени** се повишиха с 0.5% на месечна база през ноември. Натрупана от началото на година инфлация достигна 4%, като покачването се дължи основно на по-високите цени на енергийните и хранителни стоки, както и повишението на акциза върху тютюневите изделия от началото на годината. Нарастването на цените на петрола и зърнените храни на международните пазари продължи да оказва натиск чрез по-високите производствени разходи. Базисната инфлация (нехранителни стоки и услуги) забави значително темпа си на нарастване през последните месеци в следствие на слабото вътрешно търсене.

Хармонизирана инфлация
(%, годишно изменение)

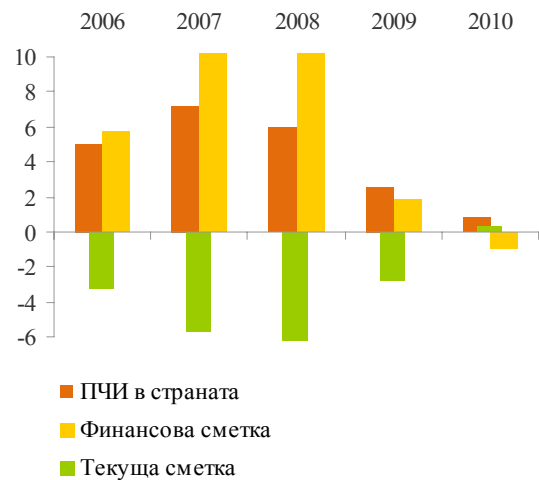

Източник: НСИ, МФ

- **Балансът по текущата сметка** за януари-октомври **бе положителен** в размер на 348 млн. евро. Износът на стоки се повиши с 31% на годишна

база, а нарастването на вноса се задържа стабилно през последните няколко месеца в рамките на 12-15%. През октомври положителният баланс при услугите надвиши с 42% стойността му през 2009 г., като нарастването му бе обусловено до голяма степен от подобрието в резултат на по-ниските разходи на българските туристи в чужбина.

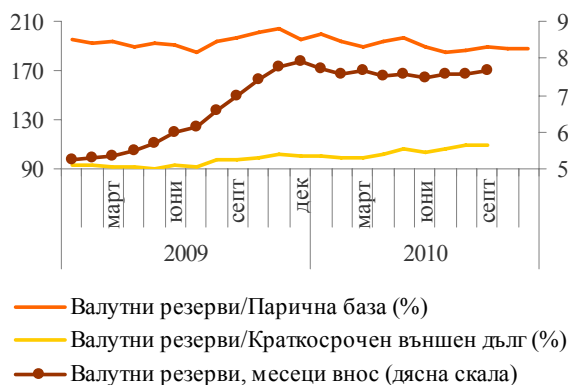
ПЧИ, Финансова и текуща сметка
(януари-октомври, млрд. евро)

Източник: БНБ

- През 2010г. балансът на **финансовата сметка** беше силно волатилен, като за първите десет месеца акумулираният дефицит възлезе на 2.5% от БВП. Формираха се две основни тенденции: първо, наблюдава се сериозен спад в притока на ПЧИ, които до октомври възлизат на едва 33% от привлечените средства за същия период на предходната година; и второ, значителен изходящ поток на средства от банковата сфера в резултат от изплащане на чуждестранни задължения от българските банки и оттегляне на депозити от страна на чуждите банки-майки. Това доведе до спад във външния дълг до 100% от БВП при 105.2% през септември 2009 г.

Ключови отношения за валутния борд

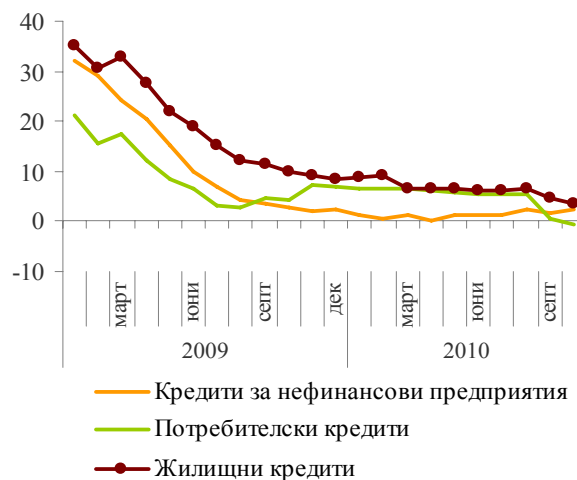

Източник: БНБ

- Международните валутни резерви** се повишиха с 1.4% през ноември, като на годишна база намаляват с 1.7%. Покритието на паричната база бе 188.1%, на паричното предлагане – 48.6% и на краткосрочния външен дълг – 108.6%. Резервите на БНБ са достатъчни за да посрещнат плащанията по внос на стоки и услуги в рамките на 7.7 месеца.
- Паричното предлагане продължи да нараства**, макар и с по-бавен темп (8.2% на годишна база през октомври при 8.4% през предходния месец). Широките пари нараснаха минимално на месечна база с 0.1% основно поради повишението от 0.9% на депозитите с договорен матуритет до 2 години, компенсирани до голяма степен от понижението на овърнайт депозитите с 1%. Годишният ръст към края на октомври на всички депозити спадна леко до 9.1%, но остана на сравнително постоянно ниво през 2010 г. Депозитите на домакинствата показаха сходна динамика, нараствайки с 13.2% на годишна база. Делът на необслужваните кредити (повече от 90 дни) достигна 10.6% от общия брой на кредити, при 9.5% през юни.
- Кредитът за частния сектор** продължи да забавя годишния си

темп на нарастване и в края на октомври достигна 1.4%. Отчетеното месечното повишение от 0.2% се дължи на нарастване на фирмените кредити с 0.4%. Ипотечните кредити леко се увеличиха, докато низходящият тренд при отпускането на потребителски кредити продължи.

Годишен ръст на кредита

Източник: БНБ, МФ

- Лихвените нива по кредитите останаха сравнително високи**, докато понижението на лихвите по депозитите беше по-значително. Лихвените проценти по краткосрочните депозити почти достигнаха предкризисните равнища. Тези, по депозитите над 1 година, обаче остават високи.
- За периода януари-октомври натрупаният дефицит по **консолидирания бюджет** достигна 1.9 млрд. лв. на касова основа, като резултат от понижението на приходите с 6.4% в сравнение със същия период на 2009 г., при нарастване на разходите от 0.2%. Както данъчните, така и неданъчните приходи в републиканския бюджет намаляха. През последните месеци обаче се наблюдават някои положителни развития по отношение

приходите от косвени данъци, които нараснаха с 0.1% на годишна база през октомври. Към 31.10.2010 г. **фискалният резерв** възлезе на 6.4 млрд. лв., като намалява с 17.9% спрямо година по-рано.

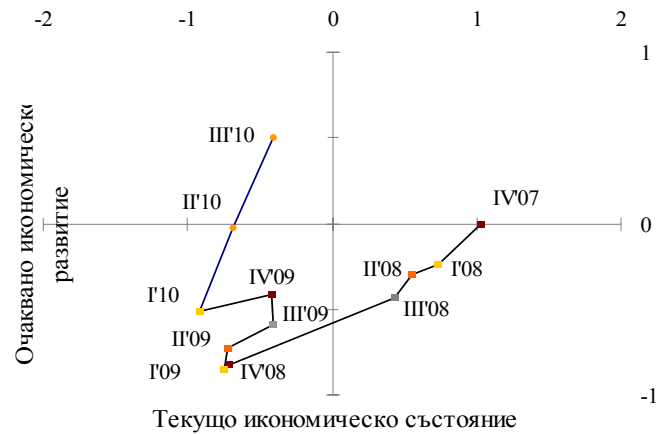
- **Държавният и държавногарантираният дълг** се изчисляват на 15.9% от БВП към края на септември 2010 г., като външният дълг бе 10.7%, а вътрешният бе 5.2% от БВП.

Финансов сектор: Оценки и очаквания, #4/2010

Резюме на основните резултати

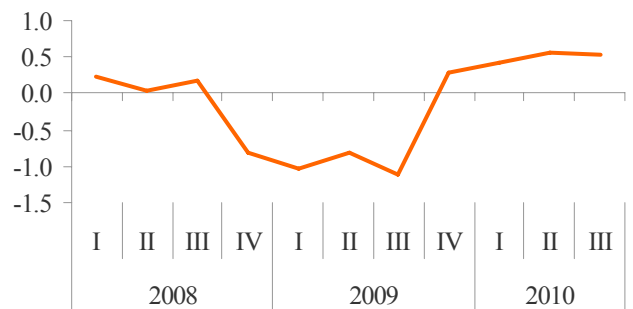
- Според последното изследване на финансовия сектор, в края на третото тримесечие очакванията на местните финансови посредници за икономически растеж значително са се подобрили

Настояща и бъдеща икономическа ситуация

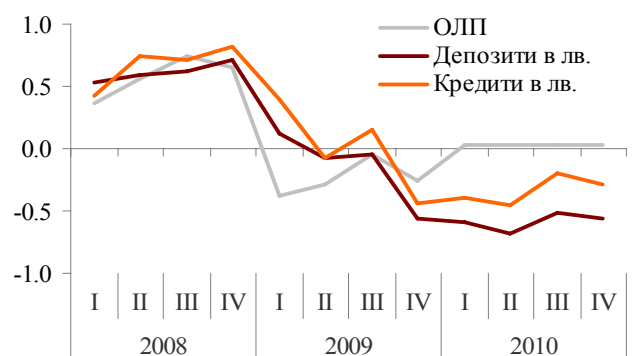
- Очаква се инфлацията през четвърто тримесечие да продължи слабо да се повишава.

Инфлационни очаквания

- Финансовите посредници прогнозироват продължаващ спад на лихвените равнища, като лихвите по депозитите ще се понижават по-бързо от тези, по кредитите. Спадът на процентите по депозитите е израз на добрата ликвидност и стабилността като цяло в банковия сектор, докато запазването на лихвените нива при кредитите отразява кредитния риск свързан с бавното възстановяване на реалния сектор.

Очаквания за лихвите

- Повечето от анкетираните финансови посредници считат, че за да се възстановят преките чуждестранни инвестиции и другите финансови потоци към страната, първо трябва да се постигне стабилно възстановяване на местната икономика.

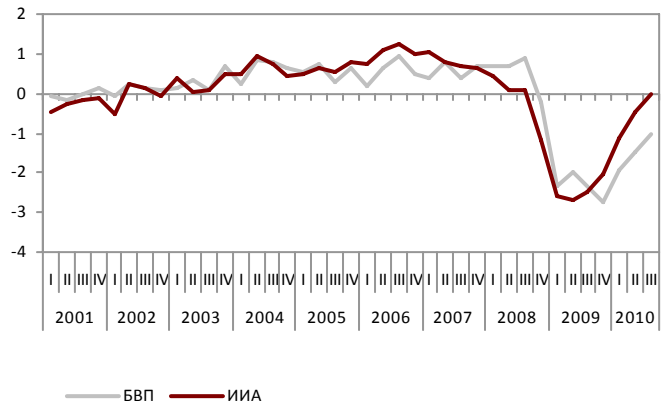
Индикатор на икономическата активност, #4/2010

Резюме на основните резултати

Индикаторът за икономическа активност (ИИА) е индекс, обхващащ 8 макроикономически променливи, измерващи състоянието на вътрешната и външната среда. Целта му е да даде обща представа за текущото развитие на българската икономика, както и да оцени динамиката на дългосрочния и цикличния ѝ компонент.

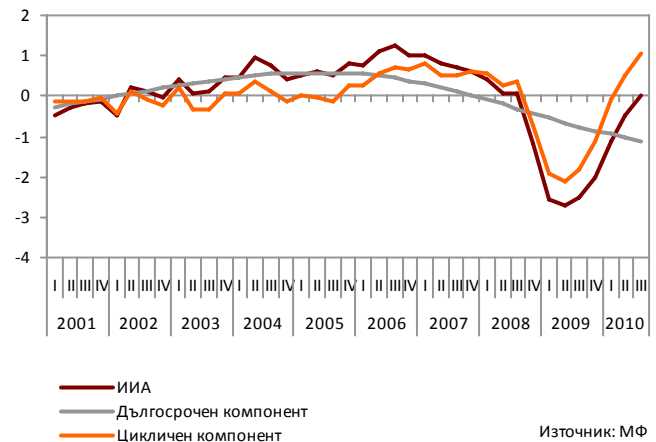
- През трето тримесечие на 2010 г. ИИА продължи да следва възходяща тенденция на развитие, достигайки положителна стойност за първи път от края на 2008г.

ИИА и реален растеж на БВП (нормиран)

- Структурата на ИИА по компоненти показва продължаващо намаление в дългосрочния компонент, докато цикличният се характеризираше с положителна динамика за второ поредно тримесечие.

ИИА по компоненти

- Подобрението на ИИА през трето тримесечие се дължи основно на възстановяването на външното търсене, в резултат от повишаване на икономическата активност в ЕС. Възстановяването на българския износ беше подпомогнато от по-високите международни цени на металите и минералните суровини и се отрази положително върху индустриалното производство.
- Лихвеният процент по новоотпуснатите дългосрочни заеми, е друга променлива в индекса, която отчита спад на годишна база (за втори път от края на 2007г.) и по този начин имаше положителен принос в динамиката на индикатора.
- Икономическата активност на вътрешния пазар остана слаба и ограничи възстановяването на местната икономика. Това обяснява слабото влияние върху индикатора на другите променливи на икономическата среда в страната като БДС в строителството, бизнес климата в търговията на дребно и заетостта.

Основни икономически индикатори

		2007	2008	2009	IV '09	I '10	II '10	III '10	Юни '10	Юли '10	Авг '10	Септ '10	Окт '10	Ное '10
БВП*														
Брутен вътрешен продукт*	%, у/у	6.4	6.2	-4.9	-6.7	-0.8	-0.3	0.5						
Потребление	%, у/у	7.2	2.5	-4.1	-5.3	-4.5	-4.3	-6.4						
Инвестиции	%, у/у	13.0	16.3	-33.2	-36.6	-12.5	-12.0	-4.9						
Износ	%, у/у	6.1	3.0	-10.3	-1.7	5.5	12.6	18.5						
Внос	%, у/у	9.6	4.2	-21.5	-18.9	-2.8	0.3	3.0						
Селско стопанство	%, у/у	-27.3	29.6	-3.5	-2.2	7.0	5.5	3.0						
Индустрия	%, у/у	12.4	4.4	-7.2	-5.8	1.1	1.0	-1.3						
Услуги	%, у/у	7.6	5.0	-0.4	-1.9	-2.5	-1.6	-1.4						
Корективи	%, у/у	6.8	5.7	-16.2	-19.9	-6.5	-4.7	-1.9						
Краткосрочна бизнес статистика														
Промислено производство	%, у/у	9.2	0.8	-17.4	-13.2	-3.2	1.6	4.7	4.2	0.9	5.5	7.3	2.8	
Оборот в промишлеността	%, у/у	14.9	14.7	-20.3	-14.2	0.0	13.0	21.5	16.3	16.2	25.8	22.8	20	
Оборот в търговията на дребно	%, у/у	19.4	9.3	-8.8	-10.4	-12.1	-9.0	-4.6	-6.8	-4.8	-4.1	-4.8	-5.0	
Строителна продукция	%, у/у	28.9	-3.1	-14.4	-23.5	-26.3	-19.2	-14.8	-17.7	-19.7	-10.7	-13.9	-11.7	
Общ бизнес климата	баланс	42.8	38.0	10.2	7.8	7.9	9.1	9.7	7.3	8.7	10.7	9.5	11.4	11.7
Промисленост	баланс	45.6	39.9	12.3	9.9	9.4	14.6	14.7	13.7	16.0	14.0	14.1	14.0	15.1
Търговия на дребно	баланс	46.9	41.3	13.5	12.0	10.6	8.2	8.8	7.7	7.2	11.8	7.5	13.0	13.5
Строителство	баланс	41.7	40.3	8.5	5.8	7.7	5.9	4.0	4.2	3.3	5.0	3.6	2.1	5.2
Услуги	баланс	34.1	28.7	5.1	1.4	2.5	2.0	6.1	-2.8	1.2	8.9	8.2	13.9	9.7
Пазар на труда														
Коеф. на икономическа активност (15+)	%	52.6	53.8	53.0	52.3	51.3	52.2	52.5						
Коеф. на заетост (15+)	%	49	50.8	49.4	48.2	46.1	47	47.5						
Заетост (НРС)	%, у/у	4.6	3.3	-3.2	-5.7	-7.7	-6.9	-5.4						
Безработица (НРС)	%	6.9	5.6	6.8	7.9	10.2	10	9.5						
Безработица (АЗ)	%	7.7	6.3	7.6	8.7	10.1	9.6	9.1	9.3	9.2	9.1	9.0	8.9	
Номинална раб. заплата	%, у/у	19.5	26.5	11.6	10.6	9.9	8.7	9.4	8.3	10.2	9.4	9.3		
Реална раб. заплата**	%, у/у	11.1	13.0	8.9	9.6	7.8	5.7	5.9	5.7	6.8	6.0	5.5		
Производителност на труда (БВП на зает)	%, у/у	3.2	3.5	-2.3	-0.2	3.6	7.5	6.4						
Реални разходи на единица труд	%, у/у	0.1	3.7	8.4	4.0	2.8	3.2	-4.3						
Инфлация														
Хармонизиран индекс на потребителски цени	%, у/у	7.6	11.9	2.5	0.9	1.9	2.8	3.3	2.5	3.2	3.2	3.6	3.6	4.0
Цени на производител на вътрешния пазар	%, у/у	8.0	13.3	-4.3	-4.8	2.4	5.6	9.5	5.6	9.0	10.0	9.6	10.1	
Консолидиран бюджет (с натрупване)														
Приходи и помощи	млн. BGN	24063	27313	25041	25041	5171	11189		11 189	13 514	15 302	17 356	19 234	
Общо разходи	млн. BGN	22103	25323	25667	25667	6840	12704		12 704	14 745	16 839	18 874	20 543	
Вноски в бюджета на ЕС	млн. BGN	595	720	746	746	246	359		359	413	467	529	593	
Касов дефицит (-) / излишък (+)	млн. BGN	1960	1990	-626	-626	-1669	-1515		-1 515	-1 231	-1 537	-1 518	-1 903	
	% БВП	3.3	2.9	-0.9	-0.9	-2.3	-2.1		-2.1	-1.7	-2.1	-2.1	-2.7	
Държавен и държавногарантиран дълг	млн. BGN	11167	10710	10641	10641	10699	10970		10 970	10 903	11 089	11 397	11 422	
	% БВП	18.6	15.5	15.5	15.5	14.9	15.3		15.3	15.2	15.5	15.9	15.9	
Фискален резерв	млрд. BGN	7453	8382	7673	7673	6359	6029		6 029	6 320	6 167	6 711	6 398	
	%, у/у	27.5	12.5	-8.5	-8.5	-20.1	-27.1		-27.1	-18.0	-19.6	-12.7	-17.9	

Текущо икономическо развитие, България, декември 2010 - 10 -

Финансов сектор														
Международни резерви	млн. BGN	11937	12713	12919	12919	12239	12155		12155	12349	12475	12764	12525	12697
Покритие на пар. база	%	164.5	175.3	195.2	195.2	189.4	189.2		189.2	184.8	186.2	188.6	188.0	188.0
Покритие на износа	месеци	5.8	5.4	8.0	8.0	7.7	7.5		7.5	7.5	7.6	7.7		
Покритие на краткоср. външен дълг	%	127.2	96.5	100.2	100.2	98.7	103.7		103.7	105.9	109.7	108.6		
Паричен агрегат М1	%, у/у	28.9	-4.1	-8.8	-8.8	-2.0	0.9	7.7	0.9	4.8	6.6	7.7	8.7	
Паричен агрегат М3	%, у/у	31.2	8.8	4.2	4.2	7.7	8.0	8.4	8.0	8.8	9.4	8.4	8.2	
Депозити	%, у/у	34.2	8.8	7.6	7.6	10.0	10.1	9.4	10.1	10.6	10.9	9.4	9.1	
Кредит към частния сектор	%, у/у	63.7	32.9	3.8	3.8	2.6	2.0	1.6	2.0	2.4	1.8	1.6	1.4	
Кредит към нефинансовите предприятия	%, у/у	71.5	33.1	2.3	2.3	1.1	1.2	1.8	1.2	1.3	0.3	1.8	2.2	
Кредит за домакинствата	%, у/у	52.2	31.4	5.8	5.8	4.4	3.7	0.8	3.7	3.6	3.8	0.8	-0.2	
Лихвен процент (краткосрочни кредити)	%	9.3	10.9	10.5	9.2	8.7	8.3	8.8	8.4	9.0	9.3	8.1	8.0	
Лихвен процент (срочни депозити)	%	4.2	5.6	7.0	7.0	6.4	5.3	5.0	4.9	5.1	4.9	5.0	4.9	
Валутен курс BGN/USD	кр. пер.	1.33	1.39	1.36	1.36	1.45	1.59	1.43	1.59	1.50	1.54	1.43	1.41	1.50
	ср. пер.	1.43	1.34	1.41	1.32	1.41	1.54	1.52	1.60	1.53	1.52	1.50	1.41	1.43
Брутен външен дълг														
Брутен външен дълг	% БВП	100.4	108.7	111.3	107.9	101.6	101.4	100.0	101.4	100.4	99.6	100.0		
Краткоср. външен дълг	% БВД	32.3	35.5	34.2	32.7	31.4	31.1	32.1	31.1	31.7	31.3	32.1		
Вътрешнофирмени заеми	% БВД	37.1	36.3	38.4	38.3	39.1	40.1	40.0	40.1	40.4	40.6	40.0		
Платежен баланс														
Текуща сметка	млн. EUR	-7755	-8191	-3477	-938	-551	-256	1346	-13	518	525	303	-111	
<i>% БВП, плъзгаща се база</i>		-25.2	-23.1	-9.9	-9.9	-7.4	-4.7	-1.1	-4.5	-3.3	-2.1	-1.1	-1.0	
Търговски баланс	млн. EUR	-7245	-8597	-4174	-905	-561	-770	-103	-148	-46	23	-80	-191	
<i>% БВП, плъзгаща се база</i>		-23.5	-24.3	-11.9	-11.9	-10.2	-8.9	-7	-8.4	-7.7	-6.9	-6.4	-6.2	
Износ, f.o.b.	млн. EUR	13512	15204	11699	3247	3043	3800	4389	1411	1504	1453	1432	1449	
	%, у/у	12.5	12.5	-23.1	-1.6	14.5	38.8	43.6	41.1	46.2	48.0	37.1	20.9	
Внос, f.o.b.	млн. EUR	-20757	-23801	-15873	4152	3604	4569	4493	-1558	-1550	-1430	-1512	-1640	
	%, у/у	18.1	14.7	-33.3	-26.4	-5.5	14.4	14.9	15.8	14.8	15.4	14.3	11.4	
Капиталова сметка	млн. EUR	-587	277	477	97	62	-109	173	-146	189	-13	-2	6	
Финансова сметка	млн. EUR	13676	11409	2193	1239	-696	261	-63	240	-42	-387	365	-269	
Нетни преки чуждестранни инвестиции	млн. EUR	8838	6203	3371	1229	16	528	280	156	119	61	101	-45	
Нетни портфейлни инвестиции	млн. EUR	-518	-731	-570	7	-137	-307	-42	-221	-45	-39	41	-2	
Други нетни инвестиции	млн. EUR	5162	5980	-589	7	-564	44	-291	304	-111	-407	227	-221	
Промяна в международните резерви на БНБ***	млн. EUR	-2908	-674	650	-418	789	382	-722	104	-370	-11	-341	243	

* По цени от 2000 г., сезонно изгладени данни с корекция за разликите в броя на работните дни.

** Дефлирани с ХИПЦ.

*** (-) повишение; (+) понижение в международните резерви на БНБ